

A. R. R. / V. I.

3098

kor gombolnak úgy hogy az pink egeppen
lappol. A' kor kámyol very strimfliba és
magos sarku paputba járnak és fejeken is
very kepenőket viselnek. M. Ar. Appony or
mint valami látog. szigany né a' köpve
nyezet semmi fele időbe a' hatórol le nem
vetik, a' piatón is a' mit rásejölnek az
ala' dugva vésik hara).

Itt vagynak flápari pópso fabrikák is,
mellyeket látok elöször az a' nagy proba
a' melybe a' gyapjas formyár. Er a' fono al
tormany nem ir. hanem war ter által
hajtatik, mely mekkora mind war feje né
fel dolgokat. 2° Art a' nagy proba a' hol
mind egy harmintig valo brövi szék or
tal mestelegy tebszeggel megyen bemel
a' brövi fejszék által. 3° Art a' borsaprot 4°
a' hol a' pópso meg nyitatik és 5° a'
hol meg fészertatik.

Morva körönfegyed, a' hol mi el jöttünk
szep tejszéköt áll, mellyeken, ambaro
clima nem leg szelidebb terem meg is an,
nyi, a' mennyi a' lakosok tápláltatásol
szükséges. Sol fenyves is nyitják endi va
nak. lakossai nem gyanba a' kúlszörök,
szep emberket nem igen láthatni, aron
ba szegalmavosol, sol fabrikakor mivelnek.

Iglaubol ki menven be léptünk fók
örzögbe, a' mely az orpog atyáa' kivül
mindenütt gyönyörűség kényekéből áll,
a' climája valamivel szelidebb a' morvai
nál aronba itt is sol fenyvesek vagynak.
Lakossai szelb termelnek és cultiváltabbak

a' Mor

Morvákna. Az emberekkel valo saísal
lódába és idegenekkel valo bináiba tto
más nem látog. az ember art a' go,
ombaságos, mellyet szupriaba igen gyáman.

• Barlau itt 3° Aug. volund. Er egy
meg lehetős merő város, nevére a' szij
ka temetőjéről, a' ki tto nyugszik. A' pán
tully a' itt musog atasik a' város kura
nál. Az epitaphiuma, a' mellyet. ma
ga készített magának ez:

Johannes Ziska nulli Impera
torum Ducumve rei militaris peritia
inferior Superbia simul et avaritia de
vicorum Severus ultra patriaeque acer,
rimus propugnator hic jacto -
Semper mihi visus sum pauperum
esurientium justissimam causam ad
versus pingves Delicatos et bene sagi
natos sacerdotes egregie egisse, et pro
pterea Dei auxilium sensit, quod NN.
Suis Romanis praesistere, hoc ipsum me
is Boemis praesidi. Omnem occasionem
rerum bene gerendarum etiam coeui
bene providi undeque semper victor de
pugnavi, et nisi illorum indidia ob
stitisset sine dubio inter illustres viri
numerari meruissem. Sed tamen opta
mea hocce sacro loco cubant in
salutato invitogue Papa &c.

Er az Epitaphium az egy fók fi
hadnagy barátosága által készit a' ki
Deutschbódtól Prágáig velünk utazott
pópso szekerem, és a' ki egy ki mivelk
a' tud

a' tudományotba jättag leogy saísalto,
dásu ifju vol. A' maga' haraja írá-
igen nagy burgosággal viselkedő, boppo-
kodva parabolván hogy nemzeti'nek egy
rése j: a' deattek-böhmek, anyai nyelvűek
meg vesve németül beszélne, és sok helyen
a' németül egy egybe zavarják hogy le-
gyűlt le a' magát többet nem lehet mon-
dani. Er a' Hadnagy a' mi utaradunkos,
barátoságos Discursusával. Adverse' tette,
Neve volt Wladislaw Oberleutenant von
Graf Esbach Infanterie No 42. A' Con-
ducturuntor Westöl Prágáig kísérték Sile-
nnek a' ki hogy rongyos kőntőjéért felje-
gyerésért meg érdemli.

M. Morába Schelletau nevű Posta Sta-
tion tul Enaym felé egy Horda nevű fa-
lúig nyomakodott volt és a' Transiár 1809.
egy hogy a' fogves jüney meg közevben edgyik
felől Transiár maj felől pedig az Auszriai
postátor állottak.

Collin itt volunk 3° Aug. Délután.
Er a' várospárt fűk Spágnar nevere-
tele' sepi az az útköré, mely a' he'ep
sándor' háboruba itt esett a' Nagy Dávid
és Auszriai fő veres Daun lövő, melybe
az első mindent el vesztett. A' Kisály eg-
sárol lővő fogado első emeléstől com-
mandinotus ar ablaton. Előre volt a'
maga armádájának a' Centruma, és az
a' dombor mellyen az ataque volt az ablat
bol látható. Mellyen helyen látsággal volt
meg lehet itélni: abból, hogy az a' fogado,

melyből commandinotus egybe volt lövöl-
setre. -
A' látóunk egy gyapós fono fábitár
Hes keret nem is hájtott. - Ke-
gyel itt jättag előre 2. i. 3° nappal
egy trair menyő be Hapván a' Ca-
thedral templomka az altár körül jár-
ta és Dr. Diersnek ki az oliai edgyik
felől áll a' bolájáról fogva a' nyaraló tti,
gőjéig ment. -

Prága ide 4° Aug. estersünk meg
tilentn orator. De tráltottunk a' várospárt
abba a' részbe, mely Kleiné kéte az al-
posz neverem' vendég fogadta. J. M. Prága
nagy részbe osztik fő az Stadt 2° Neue
Stadt 3° Kleiné kéte 4° Alstadtin.

A' Alstadtin nevű részben Prágának
neverem' a' Kisályi Residencia, mely egy
kőpillár oldal tetjein fekszik a' homma
az egysz' városi és a' környéki és nagy
részt lehet látni, kivált a' Moldau men-
teben le-Dras épületek, és a' ki nére meg
kedvesebbé teszi. Ennek melybe akkor a'
Saxoni Kisályi familia egy része lakott,
a' Dompredika. Vagyon a' Domkirche
melybe leg nevere sebb a' Nepomuk St.
Pános erűs koporsója, melynek a' flie
destállyal és felgyűl erűs, a' koporsó tar-
tya két felől két irmos szatnyadár-
gyal és körből valami fel fele' for-
nyorini látszó erűs felhőre. Körül-
álto hat angyal két felől és egy nekem
nagy erűs gyertya tartó. A' Koporsó két
végénél 14 függő nagy gyertya tartó.
A' kis

a' Koporsó körül több apró Angyalok
a' fején a' Koporsónak Neve van. E
Dán egy fejedelmének a' kőbe, és egy
ahitatosokkal hajol neki - feje koronát
felül egy pompás bádogin fejező. A
nyár nyári négy angol tartja a' kopor
so' fűtő - mind ereket pedig mind emelked.

Ebbe a' Templomban vagyon még egy
Templum Sancti Viti: a' S. Venceslaus
Kápolnája. Emléke a' minek be megar
ember vagyon az, olcsó, mely atlat nyu
goknál, az ő reliquiái - az olcsó hatul
so' része a' S. Venceslaus és a' pantheóna. -
Itt van ismét egy kis olcsó, melybe min
den Szent a' reliquiáiból valami saláttatit
és a' mely minden epüsköket Augustus felnyer
tatit és akkor tartatit a' reliquiák ime
pe. Ezen Kápolnába vagyon Venceslaus
bronzból ki csinálva, ki etető vér sáblán emar
iáj. Anno 1420 Ecclesiam hanc metropoli
tanam praeconis tituli incipientes diu
ere a' polensarij et praedicatoribz antiqua
vbi sepulsi et Ecclesia conservata est in
eius rei memoriam, honori Deo et patrono
suo Sancto Venceslao hanc imaginem 1552
Octobris ejusdem vbi posuit. Ao 1671 dem
Octobris reparari et renovari fecit.

Ezen Kápolnában oldale a' fűhő
ba saláttatit nemesebb pallosokhoz közel
Barabjaival vagyon ki rakva.

A' Templomban körül négyen fűhő
ba saláttatit nemesebb pallosokhoz közel
Barabjaival vagyon ki rakva.

monumentoma, melynek a' köréje fűhő
egy kis fejei és vagyon, aminek feje fe
kő egy korona eren körül irástal: Georg
guis Nemus de Waradgia Transylvanica
Principi optime in utraque fortuna a.
cubiculj cum lacrymis posuit 12. Mar.
1629. Ezen alól pedig.

D. O. M. H. obit - 13.

lector! disce quibus fortuna ictibz
pateat humana majestas.
Pigis mundum Batorum Transylvanie
Principem latrunculum regis Boemia terra.
Huc e solio arreptum immisit fortuna
deiecit, Casusque sepulcro qui dederat in
solio, nisi famuli fides etiam in tem
pestate inconcussa stetit. -

A' Templom köréje vagyon egy ki
rállyi temetőből, melybe Venceslaus du
dolt a' Maximilian és Leopold királyok
fejedelmek.

A' Vagy eren részeben vagyon Hesteg
dobozoknál a' háza és aral kémbé a'
S. Miklós temploma, mely belől egy
marmorra vagyon és vernek mun
kájú faragott kővel készíve.

A' Vagy és a' kleine hie köréje me
rege a' Moldaun való köhid, a' mely
tizenhar aratból áll, fűhő körül ki
rakva, minden aratnak a' végén egy
egy statua vagyon a' melyek többnyire
Venceslaus statui, a' ki hősiesen 1790
lábnyi remek munka és igen szép
ki négy a' Moldaun ar aron köv hie

jóra gasatara malmokra s nem kúlom
ben a' kleine hite is stradtchin merüve
freire a' variadnar. A' fellyebb te is Hej
pomak Sz. Janosk eren kiorol vesette volt
ke' Venustaus Kisaly a' eloldauban a' kinek
statuaja eren a' kidon s meg van eren
ala' wassali.

Divs Johanni Nepomuceno

Anno MCCCXXXIII

Ex hoc ponte dejecto

Exeat

Mathias d. B. Derwunthwin d. d. d. d. d. d.

Ugyan ar. O' Vargya nevére s régi epüles
a' Janatshar a' melynek fronz spiciumán e'
zen vesetel tado ut ke' jelt arany be
tükkel.

Qui deuri hac vetere turris insignia Praga
Omnia ventura sortis amica deuri.

Mole sua usculda transcendunt maniatum
Sic famam superis inclita Praga tuam.

MDCXIV. Martinus Cusenud.

Omnia turris concedant oppida Praga
Natura hic posuit quid quid in oba fuit
Hic geny aeru vium bonu aer unda salubris.
Ad vitum et fruges ingeniosus ages.

Hic cedat proceresque themisque moremque torum
Hic alig spraty obly in vte sua ep.

Ugyan ito a' Janass har nal vagyon egy
regi ora, a' melynek ziffelajjan var elclip
tika ar. goba levö tirentei egi jeger a'
nap is a' föld is meg circulator ar epari
polusfal edgy ito ki vagynar flinalva mi
ker ar ora ut akkor kic Vachumar kelleni
comparcalni, de meg levon romolva mof
epven semmit sem mutat. Ezt meg ner
ven mentunk a' Cathedrale templomba

am Thein hogy ott a' higy Dany Athono
musnal Dicho Brakenat a' temetöjés is
to' vadasat lapur err a' kischen Dienes
legidsege alhal meg talalvan meg messür
a' hol a' Dienes latvan ujlagon valo la'
paltos is kúlönöton nagy jutalmat
reménylven tollunk, meg ajjanditond mind
a' kúlönöton aron monumentommal rij
rolatogaval, a' mely a' Dicho kiser is endemü
folyallja magaban, mellyen valo irig a'
rajzolatow meg levon, imen ki maradhato.

Ugyan eren templomba vagyon aron
Cathedra, a' melybe leg idöbör Nepomuk
Janos leg utolszor predikalt. Legneve
reuselt dolagnar sa. tatit pedig ito egy oba
ke' Simon nevü Dico gvermeto monumentuma.
Er a' gvermet 1693. 12 ependös koraba ar at
lori Dico bolond temetöje kiser a' papok k'
lörd igeietei alhal meg valitatvan, flapitava
to; err a' gvermet jülki igen neheren pen
vedetven aron mestekestet hogy valami mof
a' Clastrombol ki kalthat, er k'öre veger
vikeru ar arutam valo ependöben a' gverme
tes meg öbir, kinek halata usam k'ente
nappal is k'ar aron lapy volt minden meg me
vered is nélkül s fgy ves folyt belötte. A' nyel
ves ki vetet, kúlön. tatyar is ar, mondgyar
volla hogy ollyan minsha mof vetet volna
ki. Er elon D'ependövel a' flapit is a' Vagy
reficöl valo commissariustol jelen k'eben, a'
ron temetö bol, melybe jeltit, fel bonatad
is a' k'ap a' maga epeigeben tadaltatad, a'
koman eret, mint kúlönös Dudas k'gy
ner a' bigot Catholy visag. Ebbe a' templom
ba s mint minden mai ba s igen sol erup
k'ipitavet volna, a' melyet D'elleges Brunk
igen oloson k'pedet, is er D'ependövel

eln

el vicsein pülsége postására fordított

A' Nehai desuital Collegiuma mode ar Univer-
sitás épülete, ebbe nevezet a' Bibliotheca a
Naturalien Cabinei és a' Híllag vizsgáló törvény.
Az épületes kivülül még nevében be' mensünk
a' theátra a' mely igen pompás és pépen kiki-
szített épület. Minden fokra tartózo sok szép
edizioja és kötetű könyveken kivül nevezet
egy a' thea bolcsoratóyára készűt angyal p. egy fel-
tanár munkája a' mely alai mértől ~~de~~ mér-
te ar ember szembe látszó. Nevezet még
a' sok Manuscriptumot arak közt a' Plinius
M. scriptum és a' Hippokratés cikkei könyve.
Nevezet egy néhány külömbözo képi képi és
mestereket ora formálag járó v. fegy. égi és föld
golyók. Lat.

Ar O' Vasiaba voltunk a' theatrumba a' hol akkor
éppen a' loberkrannt jártak a' jádro szemel-
tyer kivül egy jól kőzo meg lehetvön a' többi
vörszül jártak. Ar anfré a' hatulsi passer-
kőzön volt egy aprint. — A' theatrumba
nem meppe nagyon ar ugy nevezet Zandel,
máskül a' hol ar arulok fenne mind Didor a'
mellyetnél szemelenek emberet nem képe' hogy
a' világnar valamely hegetetöze brizon. Erre
zö el mentiünk inkább curiositaty Gratia
mint epebeis, de brime be képe' minden kö-
tisüntes a' nyakunkból. Ar egyir. fakkal a'
máskül nadraggal harmadik gyoltsal lat linat.
Egyir kurot máskül tapitott ugy hogy, el vörsz
van patientiankor ha nemmelleté kemény szor-
tal nem illetünk volna a' körüllöt el nem
süttünk volna ugy jártunk volna minn a'
máskül trajaja a' karkállal

Ar újvasiaba látunk a' Neue allei, mely
egy szép tőzénar a' körépe' nagyon amman men-
tünk a' Viskeradra hogy ott a' régi. Neh fűvel
mek ruinais lássuk, a' melyet ar idő régi.

sege meato alig látokanar nemely réper ki
mellyet a' Moldau jobb partjáról lehetne jönni
látni. Nagyobb répe helyen mode egy nem régen
épített pusztaporos Magarinum nagyon, mely
nek udvarán agyutkal és kalambra rakat
golyókisokkal látunk meg sátra kőmi. Most
Citadellának nevezet.

A' mi a' Vágy erőfőgét illeti olyan hogy ar
Ostromlo felner solva kerülhetne a' meg vétele.
Ezen experientiankor vágervén a' ladanor a'
Diligenczon expedialvan a' indultunk Prigabul
p. a' hol két napi trallásit meg forinor kelle
fűesnünk. 6. J. Aug. délt kistim háson
orak és hat orak Stendollubba, mely Prig-
gahor egy posztatio, voltunk. A' hol meg
ar ijfeli meg trallásit ideje nem leuen
tovább folytatunk usunkor a' magunkor még
regyefig a' közelebbi falu gondvisetelére bírsuk,
a' homan más nap reggel két orak egy
Schlan nevű híj merő vágy talu voltunk. A' he-
predikatio halgátunk és ebedre launba
a' mely igen fűadtságot usunk volt, és tünk
launba ebédeltünk — arutim Generaty Mo,
raunak halalg helyet, a' mely a' piatron egy
sárga fűtű hárba, fűtűt meg nersük. A'
der Numerus 129 a' gardaja egy Johan Junkman
nevű molnar, Moreau felűt a' mint ar ember
a' kapun be' meggen bal ten felöt a' belső pót-
ba a' földön háson nap és regy ijtra a' öle
be a' negyedik napra vitadlag meg kőh. Répe
Prigaba viretű, ott be' belsá morrasatón híj
egy kűdetű Peterburgba. — Imen el men-
ven ar Ege virebe, mely a' vágy mek-
foly, meg fűdűt, arusan folytatjuk u.
tűndat Töplitz felé, a' hora 18. Aug. It
orak meg a' ekersünk.

Töplitz szép híj vágy, eret meg jártuk
arut

aristokratia ebédeltünk, ebéd után a' Princr Clary
 ny kényes, mely a' ferdőre igen kedves és
 egesztősebb helyre meg jartuk, aruam
 meg feredtünk és vider mondattunk a' vá
 ragnak. A' Culmi, ütköztetés előtt és alatt a'
 Örvényes Monarchia ito a' Princr Clary
 harcaiban voltál. A' mi a' ferdőre és
 arótt mivoltokos illeti, arótt Szamor 17-
 mai ezet ependőtől fogva használhatok, olyan
 melegek hogy a' korra nem szótát ember atig
 állhatoga ki meg feredtünk mint egy nagy
 tartó, a' mely idő alatt többet irradtunk min
 ha egész nap gyalog utarva ar Augustus me
 leg társat volnánk. A' beugos, felüllyel helyre
 plerunt emberet, meg híveim hogy kapnók,
 de en mint egesztősebb inkább prater a' hideg
 virba való feredés. El indultunk innen dél
 utam és késő oraka a' tavaji ütköztetés híre
 Kulmba rohamat —

Kulm Tóphatáról jöve egy domb alatt esik,
 melynek tetjén egy kápolna vagyon latrol egy
 tor hegy jobrol egy meg lehetősé a' ferdő
 sul és más hegyek mint prater ferdő és Culm
 a' tavaji ütköztetés alatt porra lő és meg
 máig sem épült meg. A' lakosok egy része meg
 nyomonuk kunyhókba szigorny és homyos be
 meket jár ar ellenőztől fel dűle mehai boldog
 homyosnak dűledűleim. A' harak sol helyre
 földig vonta kö, palomná váltak mástól
 egy egy darab része meg ferdő áll, a' fűstől
 és a' koromszól be fogva. A' kövel kevés falak
 és solat bevedet különösen Arbisan, mely
 Culmtól jobbra egy fel oranyira esik. Mielő
 a' falaba a' fogadó el puszulása miatt egy
 malomba a' kopart prater töltötűnk egy
 nyomonlagos ejtratos. A' mint ebből a' falu
 bol ar Arag utra ki megyess ar ember
 vagyon

vagyon egy keresz a' mely a' lakosok be
 रहे प्रारण a' Vandamme Prancia Gyal
 ott ebből a' fogadótól néveres. A' kö
 nyek a' mákat nem be miatt nagyobb
 prater miveltelen maradt. Innen ki in
 dultunk ki mentünk aron hegy tetjére a'
 mely el vállapra ferdő Arag Prancia
 a' lakosok Nollendorf a' melynek hasonlósága
 a' a' Kuderait látuk, egy har sem mara
 dott benne igen a' min a' lakosok mon
 dottak a' Muphát prater a' el nem
 kedverek meg a' templomnak is, a' melyek
 ugy ki prater min hajdon a' prater
 prater a' Jerusalem. Innen tovább folyt
 van usunk be ebből Prater Prater 9te Aug
 mint egy kilenc ora tájba a' hol egesztősebb
 mutattunk, er is solat bevedet ar el mivelt
 boragba er utolsó statio kien ferdő Arag
 ba innen levelet ebből Prater is prater
 Prater a' Prater Prater alatt revidáltak
 van be mentünk Prater Prater. Ott ar ebből
 helyre egy Gietting nevű kisti vágy a' hol
 igen solat Prater Prater a' ferdő Prater
 nem mindenit miveltelen volt sol hegy
 prater ebből a' ferdő Prater Prater. A'
 kistől a' hol Prater, Prater alatt igen hegy
 prater a' alla Prater, minden 10te Aug. Dűle
 be ebből Prater. A' leg törelebb kien
 falukat be felmven semest kien
 kö irade látuk:

Guter Gatte ! Ach ! nur eine Freude
 kennst du noch, die dich nie vergiebt;
 Diese einzige Freude ist: Bald zu
 haben an deiner Seite.

Dresden körül vagyon egy nagy királyi
 kert, a' mely hogy valaha kien volt kien
 nyitott

ispolatja. Azinálk volt a mely most renovál
tatott a templom hátsó részében vagyon egy
Kápolna a ková a Sado mai Szepelmezt kőből
nemcsak vagyon kőszerve.

Meisenbüll 1732 Aug. 26-án Stauchinba men
tünk mely egy statio Meisentől onnét eprere
Mersdenba a hol vagyon Hubertburg egy Ká
pola a hol a két eprerős háború után 1763
a befejez meg követték. Innen meg reggel meg
indulván a kövél köv endőbe beértek. A
délre Würranba estünk a hol ottan látható
kerü és iresen edes és ottunk hogy jinn
el vésztünk miatta. Ezen vágy mellett fol
a Munda mely akkor mint Erdélybe egy
Küküllő ebbe eprer után meg ferdvén eprere
Lipsiába estünk. Nagy látható sejtég van
lelőre a hol az üllőre etető. Del és keletről
állottak a Munkál és Austriai sereg, kelet és
Észak felől a Svéd és a Prussai, a Fanni
ak pedig bizonyos scheinke mint egy bekerítve.

Lipsiába állottunk a Grimmaische Vorstadt
jobb ter felől egy nagy fogadóba. Másnap azaz 1732
Aug. a variaton szél fel felintvén mentünk a
Chenbach Wilhelm egy Banguier-nél letele, a hol
van a Herceg Donatowski emlékereszt, ottlapon
az Előre partyán éppen ott a hol őser a viról
a fograk kővel felgyul aron a kison mellet fel
vesszük az a Fria Káplai Francia Ország a tam
egye Europa utasát is eldőtőre. A monumentum
egygyűgyű, és stat amak a Szentsélen Herceg
nék Endrei bekerítve beállítású néki, all
perig egy három lábnyi magos négy begű kövöl
a vir partyán, mellyre e vagyon írva:

Hic
in undis Elystri Josephus Donatowski
Princeps - Summus exercitus Polonorum Praefectus
Imperii Gallicae Marchallus tribus valneibus
Lethiferis acceptis ultimis ex acie discedens
Cum Praeceptum magni Gallicae exercitus fuerat
Vita.

Vita Gloria et Patria sacra funtus est
Die XIX Octobris A. MDCCCLIII.

Anno aetatis impleto LII.

Popularis populari, duci miles - Hoc monu
mentum lacrymarum suis irrigatum posuit
Alexander Dornier vi.

Ezen magabán ugyan egygyűgyű de oly nagy is
Szentsélen Hercegnek kőre által, elég nem
rege monumentum kelleit most lefektetnek
mák fejét márványból mely kőből fémgye
is kövőkön fog a tárgy belső endemere.

Ebbe a kőbe amgyi Fria fegyves maradt
hogy a tövötől egy meg ekerék után há
rom nap két beker alig győre el hordoni.
Ezen kőnek aldo bekerítve van az a kő
melyről felgyűgyű is volt, a mely táponoslag va
gyon a viren kőre fel is meg sem több 24
lépésnél, a vir bekerítve pedig bizonyosan nem
több 10 lépésnél. A kő fel videréte, ol
a kőre az bekerítve, hogy a Káplai nar az
a paratol adya volt, hogy mihezt allentéget
lat mindgyan fel videréte, Szentsélen
egy nehány Kórtor meg látott, ott nyai
godorni, a kőre fátvén fel videréte, mellyre
ha nem bekerítve volna kőre eprer meg li
mellődött és milliomok meg tartott volna.

Del után meg mentünk a Paulinumoz vag
az Universitáti, ott egy bekerítve ifjú legat
ge által be mentünk aron kőre is mely
be a Geller monumentuma vagyon. Ez egy
négy begű postamemen aldo kőre márvány or
lop, mellyen kőpára le nyult vékony prai
lámporator vagyon. Az oklop első része
fejét márványból a Geller nejtje, felgyűgyű
egy Genius kőpára nyult a fejére - az
oklop felő része egy aron aron két Geni
us kőpára egy márvány kőpára. Hátsó
részén pedig ez írva: Memoria C. F. Gelleri
Sacrum.

Immer

Immen a Theol. Professor Keil Dogmatikáján
mensünl, a'ki akkor éppen az isteni akarat
szabadságáról és választékatlanosságáról beszélte,
de hogy mit bajossan lehetett ezteni, mert a'
Prof. az idős és nem igen kímélt befűtött volt.
Egy nagy csoport is a' leg. szob. virágjában lévő
éjjeli sz. halgató a' körüli. - Ez utánn meg
nértük diákiánál a' temető helyén a' hol nagy
szék a' jóféle székessé. Nagy megletés közzük
párto kőre és az idős van.

Hier ruhet Christian Furethre gode Geller.

Professor der Philosophie. Geb. d. 4. Jul.

1713. Pastor. D. F. Dec. 1769.

und dessen Bruder, Friedrich Lebrecht

Geller, Ober Post Commissarius.

Gebur. d. III. Nov. 1711. Gestor. d. 8. Jan. 1770.

Dressába is itt meg járva a temetőt úgy ra-
látszik hogy többnyire minden familiáris katon-
is pompás temetője vagyon — szép monumensu-
muk emelve, melyek vagy fa vagy vas vasból állnak
vagy már be'kenve vagy habarva is. Ebből látszik
hogy az ide való millyen tisztelettel viseltetnek
a holtak ismét is. A' legények sorát is ha
egyebet nem, leg alább elhunyt kedveseit is
jára egy néhány hat irigyor ültetnek halada-
tollal birnyajával, és arolat minn fentén a'
nagyok is napjába öntörök is öntörök.
Mindem fél fákkal is virágokkal kiven sehat
a' temetőt kettő kettőre, nem hat ar itt la-
tok hanem ar Degetek is meg látogatnak is
meg illetőre vándorolnak a' halottak orrágába.
Es úgy látszik hogy egy olyan temető meg lepa-
ta melybe a' holtak kishalmain engem ne félj
hat is vótál nyitnak, melyeket ar előt cse-
keny könnyei öntörök, a' halál is kennev kennev
sápi. Ar a' gondolok hogy majd salám egy jo
barat meg látogat engem is ar o' sokajsalai fél te-
retnek engem a' síra is — ar a' gondolok hogy
salám valaki majd ar én síromra is egy vá-

gor, plá'mál I vagy egy pár könnyet hullat ná,
akár mely kermény tréba is meg érre kenyishes.

Édes Jeli! elmentünk a Bunkensburg nevű
kislakba, ahol az Eldesébe meg ferdőm és arany
egy szép Concens halgatván hallásunkra vitta
fésűnk, meg kecskék ragyogó rétes a városnak
melynek leülése most nyáfa, fenyő, pláta
és vas gesztenye állatból áll.

16: Aug. reggel 8 orator mantant a' Professor
Kung Carljere, a' ki a' Critica flara rationis
sanitotta minn egy hár tanisvámya volt
ej a' Synthetico ppiumor körül a' possibilita
ti, Actualitatis et Necessitatis pphal bajlodot
Kung Jugar semetie very hajó, szöke duplós
ábraratu sípra befedü is elő adáta ember, nya
jasságos is felidteget mutat küldö maga ma
visele. Tanitotta is tündes is amalfogva min
den gondolat olyan meg erre jó ki ar ö pá
ján hogy aron igarítani való nincs. Egy po
val ö ömnyen fel inditotta tanisvámyia
fráar ellen való fogva fogáza. Ö diptiai üstö
zet előt Philosophia Professor arusanu káma
volt, a' Tanis beleség usanu pedig ujra Pro
fessorá lett. - Öst meg halgasván 9: orator ki
indulsunt diptiából Hala felé, mely öi messföld
adól. Hala a' mig a' Chemist Confederatis állott a'
Vesphaliai királyhoz tartozót most ujra rípp
sét régi urához a' Margus királyhoz. A' ki
már vagyon Gross Egelmit a' melytől fogva Hala
beprút Magdeburgig egy 15 messföldnyi pappel
faklat ültetö lép alle vagyon, melyet er i
lötö 12 ependöbel építetö a' mohami kü
rállynar, az atya 2° Friedrich Wilhelm. f. der dicker.

Hálába meg ítérszűnöl dél utánm Bozsa,
 és trállottunk ar Arany Györlánytor, mely
 leg első és trífáth végig fogado a Várastól.
 Itt be trállítottak egy két spallérol trífátho
 baba, ar utánmunk való járás el renvedhene
 len volk. Ar utánm a Poliziátol Aafenthetk Cai
 sák verén messzűnöl a Saalára, a hol meg

ferdven vippa teitünk előre a' meg kurgjot ne-
tegn pompaj szallitandak.

Ms. Saxoniaba tulonotón Dredaba sor muhla
Katonaságos latoun, a' ki nem amygira seme-
ly vagy hely, min' i' mos köptat ember. A'
Allyba ferdven vele meriteben is latunk öles.
A' Kör ember korakor ollyanor min' a' mi Ha-
vati mokamgyant. A' tipus koros sor pep em-
ber lat ar ember.

Ma' nap ar ar 18° Aug. meg nertül a' Faghes,
gen a' Breunmauserk keret, a' melybe vagy on a' doge-
jotig. A' Kestbe valo menetbe ar Oeconomusok nye-
sint Szabadtagos, es egy szed mind a' logis-ba is fel-
alakint memi. De ar Oeconomus ar leendő.
Tind sie auch inaconst meine Herren? mely ta-
gadlag felelven ar mondotu hogy ugy nem szolgat-
lat. A' Gyulésbe vagy on a' Hadnapar, minden el-
to es harmadik pentek nappan. Ebben a' Kestbe
vagy on egy Obelisk forma monumentum, melyet
egy meg holt meistarok emleteretere emelhet il-
lyen i'afal:

Ihrem würdigen Meistern V. St.

M. W. von Mademuid. die 18te Nov.

Egy más oldalán egy ama tünik holt alato e' vol:

Am fünfzig jährigen Dubelfalte

Der   M DCC LXXXVIII.

Den XXIII Jun. M DCC LXXXVIII.
Ezen kess Deli Odala felöl vagy nat a' Moissburg
ruinai, melyket meg nertien mansunt a' kleine
Wiesere, mely egy ly szigete a' táleinar a' Freymaue-
ret konye alato a' hol a' Lipsianal meg lebeszedett
"abba meg kessat monumentumot vagy on eren fel-
lyut i'afal. egy felöl:

Den beym Kampf für teutsche Freyheit

In der Völkerschlacht bey Leipzig

Am 18 und 19 Octobr. 1813. Verwundeten und hier

Verstorbenen tapfern Preussen und Russen &c.

majföt. Euch was etwas nicht hieriden

Das Lebensglück beschieden

Doch vor des Höchsten Thron

Empfange ihr hohen Lohn.

Gewidmet

Gewidmet von dem Combinisten

Maurer - Gewerk. Zu Halle

Den 3te Aug. 1814.

Immer mentünk a' Weisenhaus-ba' melyet -
1898° Prof Franke Hermann ssak Collectarij
bol epitetet. Igen nagy koppu epites nagyob-
sipe fabol vagy on ar eto valo epitoj' molya se-
rent haion kemeleie, a' hova ar avat fel ve-
ketner is ingyen tamitatar, is mindemel ta-
tatnar. Vagy on benne egy statika es Typogra-
phia, melybe 1800° ar eto nyomatott Bith-
ak pama 1793, 534. - Vagy on benne egy Na-
toralien es Kunst-Kabinet is - is egy statikai or-
vassagor laboratoriuma, melyet neveretel eren
trem alato: Remeset de Halle. A' Kabinetokas
melyet nem is ollyan neveretel, nem eren rend-
be jara, nem lathatol - ugyan ar egyet epu-
et ispotalyat eren forjatatol sokat jenne,
de a' Kabinetor egybe hangatol is lathatol
melyetol rendbe vedeleis is egyet reparatiokis
a' Maly Beres taller arplaidak. - Oman
vippe menven sap hallatolara pientat eto
t-salleis is is j' garat egy ejtrahim, arutann
min' a' meg nyitott juhok mensunt ar
Ulrich - Kische, mely ar eto Magarinum vol,
hogy eto a' higy Hoffman monumentumot lat,
lak, melyet meg kapunt illyen i'afal:

Laurentius Hoffmannus

Halla-Saxo Philosophiae utriusque Medicinae

et Chirurgiae Doctor Comes Palatinus Celsarum

et Serenissimi Electoris Saxoniae Archiater

Natus hic a^o 1582 die 12te Aprilis. Denatus Dreida

die 20te Dec. a^o 1630. Sepulchrum hic die 7te Jan. 1631.

Vita mihi Christum - Morti mihi Dulce Lucrum.

Erutann a' Semetöbe latunk Tomatiynat
semetö boljas - a' melyet nem meppa vol
ymit egy a' Katonak emleteretere emel mo-
numentum, eren i'afal:

Es grabt der Helden Andenken,

die

Die für das Vateland, sich edelm Tode weihen
viel dauender und tiefer sich als in Erz und
Stein, ins Herz dankbarer Bürger ein.

Dies trübet mich, dass ich, ein Denk-
mahl nur von Schiefer, Leuch' den kann
und nichts von Mair-ma sehen.

Denkmahl des 2ten Maj 1813 von F.C. Henneke.
A' Váry díjára felől való röpön i. vagyon egy
karmadik monumensum, a' hol 6000 Katona fel-
bitt - mely egy Obelisk forma illyen isáptal.

<u>Első Obel.</u>	<u>2de Obel.</u>	<u>3de Obel.</u>
Den tapfern	Im Halle	Erreichen
Die bey kriegig	Ihren Heldengeist	Aus Dankbarkeit
Im Kampfe	Aufgaben	Dies Denkmahl
Für das Vateland	Und den Gebeine	Das kimmergewen
Verwunder	Diese Erde decker.	Der Stadt Halle

4te Obel. Am Jahres tage. Friedrichs Wilhelms
Des guten Vaters, Eines treuen Volkes
MDCCCXIV.

Sie ruhen hier - von ihres Arbeit - und ihre
Werte - folgen ihnen nach. - Er voh alad.

Hálála an University-nak minssen kúl onos e
pületeye a' Professord háraitnal tanítanak. A'
Váry bol, melynek 14 éves latóse vagyon, fegény fog
nér ki. Do ar a' lakás latóse, hogy I arustann
egyebütt i. lóthelye, hogy egy Praepos forma ember
egy néhány gyesmeket maga melle vepén, és eia
kelve kánnal ar utórákon. - Temeup i. latóse.
A' Kóperts elött kú pái fekeve frakos fel szeg.
rét kalapú fátýolos német menz - ar első
pái kereben egy egy magos fekeve vud melyről
a' felső végére. Hátolba kóvto fátýol fátýeged,
két oldalról és hátul 12 felde palástos menz
I ar vito a' sepes, kúlomben tenki sem lifern.

Hálából ki indulunk 17te Aug. Del után
ej. egy se-miheny sük fészigen, melynek felé egy
felé sem lehetett látni, egy fészig nevü kú mair

varas mellett, a' hol leg elebb latóse fegny
kutat, el menven, egy lebers nevü kú fú.
luba, a' hol éffelig egy impetinent nimer
latóseja onat nem alkatóse, meg hátán,
Mair nap meg indulván egy Tornaú is.
tovább fingenau nevü hely fegen, melyek egy
fész fészigen fész-mér, kerszül menven be
elkúnt egy fész fenyrebe, a' hol fúsebr ma
lom néllül latóse a' debla fúsebr. A'
fenyre, mely voh méffél méffél, el kagyvón, és
túnt egy nyis fáz edöbe mind egyenes seisen,
ert i. el kagyvón egy fész allen be elkúnt
12 orator fészpen

Deft auba a' hol a' Kapun belöl egy nagy
hely, és fész egy forma háraitól fészpen
aron pedig egy triumph-főnta fészpen fészpen
mellyet ar to kerszül utaróse allírs fészpen
mék fészpen emelur. Fészpen a' Négy allí
is Monarchat crimere allírs, alább el
lyen rendel er ar isá -

Virant
Fran. II. Alex. I. Wilhelm Fridrich - George.
Alább latóse mutóse nem tudom mi, fész
vol pedig nemutóse: Den hohen allírsen un.
sem fészpen

Ar Ehrenpfors mellett ebeldven meg nér
sük a' Heng Haraú; melyek nagy fészpen voh
pans épülete isak a' regiseg seheti interstann.
Ar épülete alad vagyon egy fész kú fész ar
mossa a' illuda, melyen a' Heng Haraúval ábrat
ellenbe ollyan sük kereki malom vagyon, hogy
meg lehetne élni belötte. Mirkó ekeres nereg
sük fész kara a' Heng kóvtojól, kú loral
minden pompa néllül három fész kalapó is
fészpen Kapusta voh, fészpen voh ember.

A' Philantropium institutum, melyet Ware
dov kerdet, ar o halála után meg brunt.
Vagyon egy mair oskole a' Váryla, mely be ar
ifjál oskole mestertegre kúfiktat. A' Dótt

is egy más. Kár hogy a' Goudsackert nem látott
A' váry, a' váryi eleg' dréket és tiptár, a' há-
tak több nyire, egy emeletűek - a' lakosok páma
4000. Dehaubol éppesellé ki indulván réppesem
egy telegén és endőn, réppesem egy magos völgy
kü allen, melynek feléi jó fele gyümölcs fákkal
volgar be' ültetve, mentünk - a' völgyen belől
patatok folytak, aron túl táblátra opitott rék,
melyek körül némelyeken sáda öreket masdon
sáda sekeret láttunk tanyáit. En ar alle
egen fej volt, de tovább tartván hánm óriát
más finne meg is untar volt. Estére be' i.
tünk a' Dehaubol Helegnek egy kiz vácsáta -

Wörth a' hol neki egy igen szép kerte
is alba egy kastély, melynek a' fontyan c'vohu
Liebe und Freundschaft haben gebaut
Einigkeit und Ruhe mögen es bewohnen.
So werden häusliche Freuden nicht fehlen.
A' kerte gyönyörűségét allek is rásenplamot
vagyat, egy helyt pedig, egy kiz fel emelkedésen egy
monumentum éren vácsat.

Die noch sterblichen Kinder der Erde
Werden Geschlechts auf Geschlechts auch so sich alle
versammeln

Bis der erste vollendet, mit neuem Leben umgibt
Nach vollbrachten Genicht zu einer Seligkeit kommen.

ma's Odalan -

Angesüllt mit Ueberbleibsel der Gebeine vor uns
verschoben

Die uns zu unsern Wohnungen Platz ein
räumen wie wir andern wieder Platz
machen werden. MDCC LXXXIII.

Eren kerte ar avra felöl vagyon egy szép templom
mely körül volt rásenplatoral vére, mely sávarag
ös vanyek is utakkal, melyeket öszi vótak is
fennyó kemeti' pörkányóval, volt agyakra fog
gatra. A' Templom is törny, külső odala nem
fagyat köböl hánm sáda jól kápitott ajogata
figyábol vagyon, meg is különös hápi, a' figla
vacsat

verssen hágyra, a' kere pedig kénoson fejt
míppel ki láven' töltve. A' Templom mever
kérk Krcut Krichenel, mivel éppen Krcut
formára vagyon építve. A' kerejébe vagyon a'
Heleg dogel-ja, is ar ut vatsorajia ki opit
sára való másvány apsal, alább a' Krcut
veder ismét másvány bol. A' Helegi kere
samba a' Krcut aljái vagyon ar égonat. A'
jobb felén a' Krcut meg krcut edek a' bal
felén az ar Krcut meg vatsorajia a' tániwa
nyorral igen szép kere munka. Imen meg
indulván 19. Aug. egy endő telegén men
ve Del utam 4. vára Wittenbergába is
tünk, a' hol elebb ar Albija meg feredin
a' feker medveket be' hálottunk. 17. A' De
sani Helegnek 21 kiz, meg M. fődje is 55 er
lakosok vagyon, jenne nintsen hánm vagy
sádomai is. Burgas jenne el. Továbbá Bros.
Kugel is Hala köböl láttunk elebb fődje, ar
usoltok pedig igen brat.

Wittenberg a' Franziar vagyon meg
crisitock is obalmars allaporta helyen
kérk volt, mely végre a' vatsorajit egér
szen semmi kere. A' Fran Generaly egy
nappal ar elebb jelenetök hogy fel fogja 1944,
tátoni más nap, a' lakosok elebb a' kerebannet
kérk nem kere, is arist a' portikajokor
is ki nem kere, más nap i. i. 13 April egy
batación ki kere, kere alal minden vatsor
sokos meg gyújtatván a' lakosok jövainat na
gyobb vére meg eméretök. Tobb min 300
kérk igér el kere is minden körül kere al
kérk is gyümölcsök ki vatsorajit. A' kere
tulig nem kere, amak a' kere, is,
melyet ar idő 1940 kere fogva, mikor kere
meg kere. Ar a' kere kere, mely a' hol
sáda kere máis öre, omtadikáiba kere
arokor a' kere kere, melyeket a' kere
Datslag emek, a' nagyra vagyon fel fogat.

A' kere

A' latorok egy része a' belső várába v. falu-
lon lakik, keskeny pedig az el pusztult kápolna
ruinai köré egy egy nyomoru kunyhóban nyo-
mognak, mert az építési is meg van tiltva
még divisionale forumon a' Sadowia felé az
állítat nem utat. A' belső váratnál aldo
rése leg többet szenvedett, mint hogy a' Prusztól
amint aqurtat inkább és arról védik meg
reá rohanással. En a' fele a' váratnak egy fő
omladék elegyítve két fővederő ágyugolyóval,
sok darabjával. A' kőlopor egybe lövöldözés-
től templom bolhordogát a' bombák be' szaggat-
ták, aronkivül szörnyen milmos is tényleg be-
léje; a' nagy templomból istállót egy harmad-
dikkal pusztapont magarinumoz. Az Augustinus
bel és Ludericianumból katona isportat és
kaparnak. Az első regén volt, az Augustinus
Klaszma aruam az isteny épülete, most
Hospitál militaire volt a' frontján irva. Az
isteny kőhordakait Breida felé indították volt
de be' éven Meisen és Weidenberg köré egy va-
ratokába meg állították. A' professzor a' sok
quartélyokba sorolt nem szenvedett el nagy
tűz a' város, és Schmiedeberg nevű kis váry-
ba védik laktak.

A' Francia Commendans fővezényeje és ke-
ményeje mielő napjába az isportatolba 30
többet is meg hoztak. It nem bejegye is
a' szűk élet mielő el erőltettedet annyira
hogy a' strádan a' hidegbe el aléva epre tem-
védik. miker a' Burgusor a' váryra ütött.

Az universitási épületegybe vagy az Augus-
tumba vagy a' Luther szobája, a' mely belől
valami kére és a' régiég mielő meg
felvettedet. Dekeával vagy a' be' vonva, a
padimentoma a' milly en régi olyan rongyos
vagy a' egy hasznos aprak is benne. A' Nagy

Péter Izás kirával fel isz nerez úveg alatt
tartják. A' Szobánál egész fala be' vagy a
újabbán és régebben de jait embeztó nevet
fel irva, úgy hogy a' fig' kapárk miú egy ki-
tűi helyet a' hová a' magunkat fel iskapárk.
A' Szobánál vagy a' Despre is a' melybe a' több
Nevel köré elvapatik a' kéhai Desyphatiai
Királynak is a' nem eren szokkal: Jerome
Bonaparte csóyen francos 1801. Ezen kívül
a' Pruszt Királynak és Koron Orkösnek is
a' Neve. Erre el hagyván mentünk a' kő
lanchon kárába, a' hol aron fal mellett, a'
melynek az a' ágya állott, ezt a' rére me-
lett isz tanáltuk.

Siste Viator

Ad hunc parietem Stetit lectulus, in quo
piscis et plantae exsiccantur vis Reverendus
Philippus Melancthon. Die XIX April.

Wodane Hora post VII A. M. D. L. X.

Hoc monumentum lapide incitum ab
D. C. Sichter A. D. S. M. D. C. C. C. X.

Imen mensünk a' fő templomba, a' mely
er előtt istállónak volt fordítva, épüedig
benne kulcs nem tartatott, most be' min-
den nyba tényleg, akkor is egy néhány
aprak és püctör dolgot benne, a' tem-
plom Gorkus épület régi. De eren meg uj-
tót állapojában igen szép. Kétször nyra
vagy a' melyek valami kirpán lán
fűllet vagy a' fűre. Ebből mentiünk
úgy nevetet Schloss-Kirche, melybe meg
meg volt a' hadi pusztalásnak nyomai.
A' templom bolhordog, a' mely a'
Szakataa módja szerint volt építve sok
helyeken be' volt szakadva. A' Luther Ca-
thedráját be' vontat volt belötte meg 1806.

Rome

Verne vagyon a' Luther is a' Melanchthon semine
si bolaja, ar elsonet ver tablaja a' Franciscus
si vach de nem vach volich, hanem mop
a' vetwal set vagyon, a' melynol a' veres a' ppony
corrupte er mundade el.

Martini Lutheri Theologie Doctoris

S. V. Corpus hoc loco sepulcrum est
qui a' Christophi 1483 Eislebeni in patria ne-
tus, et ibidem 1546 mortuus, hic sepulcrus
aetatis 63 m. 2. d. 10.

Crement eren semess boljal vagyon a' Melanch-
thoni, a' melynol ver tablaja i' meg volien insul.

Philippi Melanchthonis S. V. Corpus H. L. S. E.

qui a' Christophi M D L X. XIII Cal. Maji in hac
Urbe M. O. C. V. Aetatis LXIII. M. 2. d. II.

Eren kivil eren templomba vagyon aron erat
troniis Sepelmeto Monumentum a' h' Luther
et Melanchthonis legistore et a' deformatior
elito morditator. Eren a' Sepelmeto d'anos
I. de Sandhage et Friedrich I. de Weilel tito
monumentum ar obai elito vagyon tume
rittel; ar elrich er ar iris egy nagy ver tab-
lan a' timere alato.

Condita Saxonici sunt hic Ducis ossa Johannis

Qui coluit rem cum pietate Deum.

Et donec patria tenuit moderato habens

Tranquilla custos pacis et auctor erat.

Quamquam Evangelium cum spargi curat in orbem

Indidit vidit laque suosque peti.

Atamen has tunc tunc ratione ne unquam

Bellica civili protulit arma, tige.

Inser felices animas te Chrispe precamur

Ipseque manes ut tuare pios.

Decepsi a' Ch. M D LXXII.

A' Ma' Todt ar ar Friedrichner er.

Hec quicunque vides oculo properante viator

Ad sacra ne pigeat sistere litta pedem

Ille

Ille ego Fredericus Dux quo Saxonia felix
Ardua sacrasum tollis ad Astron ^{caelum}

Qui quamvis tota ardes Germania bellis

Effeci pacem gentibus esse meis.

At senio tandem longis confectus ab annis

Hic teger exiguo conditus in tumulo.

Visusum laudes et famam longa meorum

Populorum semper sit modo grata ferar.

Decepsi a' C. M D L X. Die 5. Maji.

Vixit a' LXII. Mentes. 3. Dies 19. horis ferat.

Eren Sepelmeto ar obai metto lei felot li vag-
nat in lebendgriffe faragva, et metto el
kilon tablan egy egy hopya elogium. Ar
elrich statuaja metto er.

Tu quoque Saxonia Johannes Inclita Princeps

Non virtute minor cognita fratre tuo.

Eximia Christum pietate fideque colebas

Via pia mentis tectis eratque tua.

Vindelici coram tua sedare rupe in ora

Asperavit Christi lingua profusa fidem.

Notum ut fieret divini gloria verbi

Temporibus fultis qua sedivira tuis.

Utque Evangelium studium daponere velle

Flectere non ullis te potuere minas

Ista tui incendii constantia pectoris hospes

Attulit ut passim multa pericula tibi.

Ad te difficili protexit tempore Christum

Et gratam pacem pro pietate dedit.

At tua saepe tamen moderatio profuingeret

Impia ne quisquam sumeres astra manu.

Hac longe superas aliorum laude triumphos

Hoc vixit magnis Principe digna fuit.

Ergo tuum a nullo nomen delebitur aro

Nec menti laus est interitura tui.

Hic tua dum Christum meliori corpora sone

Desitueris pium mollior offa cubens.

Spiritus at vivas ceterique fruatur honore

Interea Christi conditus in gremio.

Decepsi a' aetatis 65. Die 16. Aug. a' d. 1532. Imp. Carlo. 5.

A' Masodiktat ar ar Fridrichnek a' Statuaj
mellek e' vol:

Anse pates Caru Boemica rura lupino
Unde in Saxonicos defluit Alpiz agros.
Incluta quam possit meritum fama tuorum
Occidere in populo Dux Lidenice fuit.
Aurea viderunt haec gentes secula regni
Dem tibi Saxonici Sceptra tenere datum est.
Pace fuit placida campique ubique volebam
Horrenda extimuit classica nulla nary.
Bella alii ferro sed tua ratione gerbas
Ex sine hi vici sepe dedere manus.
Ingenio clavis meriti sepe triumphos
Militique laud ullo fida trophea tibi.
Et pacis studij florere ac artibus artes
Contigit Auspicio Dux Lidenice tuo.
Fovisti spratas hac tempestate Camoenas
Amicus et studij premia digna dabas.
Namque tuo sumtu flavum schola condita ad albim
Ut visa rerum traderet illa modum.
Hic Evangelii primum doctrina renata
Deserto capis pura nitere lili.
Induit hic veros vulgus iterumque colorem
Accepit tandem religio ipsa suum.
Et cum Germani sumissent arma Tyranni
Contra Evangelion lantrague iusta Dei
Doctores tibi cura pios legendere soli
Et Christi lase spargere dogma fuit.
Hic tibi pro mentis grata praecordia voce
Potestas omnis virque puerque canent.
Nulla tuas unquam institutis neceis atq.
Non jux in laudes mos habet atra tui.
Deceptu 1525.

Eren Templombol ki jöven ebeseleünt is 20°
Auguszt. Del utamü kës orator el indulunt
is miket a' Varytol amygira el tavoratun
hogy mas tolla nem keretül latni esni
ludat az estö is jöl meg is rakot volna
a' pasceplia mellek ha egy Diesten nevü
kís.

kitti faluba magunkor nem recipiunt vol
na. Itz estö meg drünven folytat ar u
dunkor is eprere jastatun egy massan
nevü faluba a' hol eprer valami kës forma le
vessel ugy el tartat ar hogy alig tudtunk
a' kopatr tralmam alumni kezzei. Ms. Ar
egész ar Wittenbergatol fogva Potsdaming
olyan mély homolbol áll hogy alig tudtunk
beme apni is perussen kolt arat hogy
ar estö egy kereste meg le menyitese Star
alkin felleget idö mato a' nap meg nem me
egishetec tulomben a' tior mantos min egy
be igetec volna. Reggel 21° Aug. meg indulunk
is H orator Invenbriente volunk a' mély
elso Dugus helyig v. Vary a' Passatunka iri
maratunk kerestun Inapdorsun is ebene
egy Buchden nevü faluba a' mély kës ora va
gyon amato mentun a' hol tenyer vaj is
Inapz vol ar ebeseun oman del utamü regy
ora tajba egy Beclitz nevü kitti Merö vna
son abal kistrara mundenito homolba is
kivallyi tenyves kirta estun egy Michels
dorf nevü faluba a' hol vol kerestun elebb
vajjal is Krampflival vatteritni arutam egy
nyomoru tadhen spilest nerni a' ki ar is Oly
potus messe seget regerven tantum kerestun
a' doloz is a' nero regit kësom orag tari
toltal egy deratig müz nernül de bekun
van oda hagyat is reggel ar ar 22° Aug
meg indulunk kës ora utamü Potsdamba
kerestun meg ebeseun.

Potsdamba szallotunk a' Kapun kirt ar
alac Konigstrassaba Prinz Karl nevü Vary
fogadoba a' politiaral kofay allatun u
tami Passatunka igr vidimartat is
kitalatunk ebeseun mentun a' Garm
son Templomaba mellyet elso Fridrich Vilhelm
epitetec is art Torngostol együt meg nér
tül. A' Torng fangott kireltol vagyon ipise
pomp.

Eren fellyüt a' domb Dalába van az ar
 orangeie mely salám elöi Német Országok. Ha
 az kö graditsoton fel mennén, a'hol tén felöl
 mind kitrom narantz holló'fár is országok
 volár, a' Katiely elöi körül is mért arókij
 Romai Napásde Statuai állatár. Dobol is
 batrol a' Katiely végibe fedett alle f. Merceau.
 Egy Sánta Personagy Német Veré'ke alato be

[illegible]

Abba egy fejér népi kődoró el - és pompáson ki
lépnek. Sokat és fiatal vagynak benne, különösen
alatt egy evő szála, melynek oldalai levez min
rátkal és tiszta, nagyon ki rakva, belől fejér
márvány szőke kútar, márvány padimentoma ar
embe, mikor benne egy pompás gródba képi
zeli magát, méltán nevezeték gródszalnak.
Még jegyzem, endemmel a tanító szála, és ar
a mely a görög ruháitól ajándékba kapott mobi
liákkal nagyon mobilizorra. Ar alto néhen neki
egy segelebe nagyon ismer egy kis Bibliothekája
mire a maj, Francia és Szent Claudi irókkal
tele, egy vörös kanapé és egy be tőpegy kő
ábrát. A szobákba. Szei darabjai voltak a
nevezeték festőit de nemeltyek min a
Dáni ismét és a Patina a ragasztás
a Francia el vitéz, egy hogy most tál
a fuppa vimal nagyon. Nevezeték Corregional
ar a darabja mely art reprezentálva mitem
vetne a föld a föld köztisére kőtor. El
bádjávan a sok kisályi költővel és leg job
irókkal lépnek tárgyat sem kőlebeu helyel
jártunk a kőbe, a hol per helyel igen sok
statuakor találtunk, mellyel ar ellenfelet kő
sok helyeken emberselemül bím dolak meg
konkurán körről. Ki mennem oren kőből
a Brandenburgi kaput a mely igen szép is,
ra meg nértük és aral hallatunka halogm
May nap arar 23. Aug. mentünk a Neue Ga
senbe és a Palais de Marbre-t a Hyfigen Lee
mellet meg nértük. Er is egy pompás kisályi
kőbe a most vakkó kőbe ar atoya
maodil Vilhelm építke. Aris nevezeték
Márvány palotánál hogy ar oklopok körül
belől benne masztis márványból állanak.
Nevezeték különösen egy márvány gródsz
melynek nagy a tolerancia a nélkül hogy
oklopok támaszkodnak, ar alatt potamone
ken vagy mer szei árul volk u.m. Jupiter, Ne

amond. Machus és Erre, mellyek a Han
kőbe el vitéz. A Castellán tőpón ar
reflektala, remellem hogy a Han és nagy
kőbe lépne most ippe aris. Sok szép
szobák és aral kisályi vitézokor
tunk itt különösen egy tőpé látó formára
mobilizorra kőbe. Eren kőbe nagyon 2
Wilhelmnek a statuja in kőbe kőbe kőbe
nai Uniformiába, is nem melle tőpé egy
komondra - Imen ippe mennem kőbe
nértük a kisályi istállók, melyek kőbe
a Várakba nem melle a kőbe egy nagy
sok formálnak, szép epüke nagy ablakai
vagy kőbe neki kőbe kőbe. A kőbe
okyanor min ar Erdyiel kőbe és kőbe
son tartatnak a kőbe minden kőbe
gyon egy táblatokor jegyerve, a kőbe
kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe
Erminia, Lavinia, Janine, Juliana, Dora -
Er után a kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe
kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe
kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe kőbe

